

ACC. N:R M. 9848:1-4.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Carl Persson
Härad: Ö Göninge Adress: Fack 29, Skånes Värsjö
Socken: Osby Berättat av: upptecknaren
Uppteckningsår: 1945 Född år 1889 i Osby socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Katten i folktron. s. 1-3
Spinakoppor. s. 4

Skriv endast på denna sida!

Katten i folktron.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den vanliga hus- och muskatten (*Felis domestica*.) var i min hembygd särdeles populär, såväl i bondgård som forpstuga. Han var rent av oömbärlig. "Då katten är borta dansa rättorna på bordet," heter det i ett ordspråk, och denna sanning har många i rent bokstavelig mening fått erfara.

Men katten var inte endast rättfångare; han var även sällskapsdjuret. Han utgjorde ett inslag i forpstugans rumsinteriör, där han om dagarna låg och sov i den gamla gustavianska sängen. Det ansågs även att han medförde tur och lycka i huset.

Då katten "trättade sig" d. v. s. putsade ansiktet, gällde det att se efter om han tog med fassen bakom örat, ty då "väntade han främsad." Man hade alltså att emotse något besök.

När katten rev med klorna i något föremål,

2)

ACC. N:R M. 9848:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hette det att han "rev ner oväder" (= nederbörd).

Sammalunda blev förhållandet då han tuggade på grässtrån eller lade sig ned på pannan nedåt och hakam uppåt. Då blev det snart regn.

Då man flyttade till en ny bostad, skulle man kasta katten framför sig in i rummet innan man själv steg över tröskeln.

Men om man flyttar äldre katter, återvända de gärna till sitt forna hem. Det hjälper inte om man vid flyttningen innesluter dem i en säck eller låda och sedan kör många krokvägar med dem. De återvända ändå.

På gården Elisedal bodde vid sekelskiftet en bonde som hette Nilsson. Han köpte en katt av sin granne Persson, som bodde endast ett par hundra meter från gården. Katten återvände flera gånger då Nilssons barn hämtade honom. Slutligen kom Nilsson själv och hämtade honom. Då svor Nilsson på att katten

3)

ACC. N:R M. 9848:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

aldrig mer skulle återvända. Katten återvände sedan aldrig till sitt forna hem, utan levde i många år på Nilssons gård. Nilsson talade aldrig om vilket medel han använde, men en äldre person sade, att om man innestänger katten en stund i brakrymen, stannar han kvar i sitt nya hem. Kanske att hans fenomenala orienteringsförmåga därigenom förminskas??

Man bör aldrig få en katt alldeles gratis, utan betala åtminstone en fermöring för honom. Då medför han bättre tur och lycka för sin ägare. Kan man tillvarata en "dreftakatt," d. v. s. en herrelös katt, som kommer till gården eller huset, kan det även medföra tur.

Om däremot en katt springer över vägen där man färdas fram, är det ett tecken på kommande otur, vilken dock kan upphävas genom att spotta tre gånger.

Ordspråk: "Man ska inte va lesen för att katten ä mager så länge rompan väger ett pund." "Gamla katter vill också lapa mjölk." (Sistnämnda hänsyftar på äldre mäns begär efter ungu flickor.)

ACC. N:R M. 9848:4.

Svinakoppor.

Jag var omkring åtta år gammal då jag fick några skrävliga utslag på ben och lår. Om jag minns rätt, voro utslagen av en ettörings storlek. Då jag haft dem någon tid, visade jag dem för min mormor. (Cristina Jönssdotter, f. i Markaryds s:n. 1817.)

"Det är svinakoppor," sade mormor, "de ska jag snart bota."

Hon befälde mig att kläda av mig och gå naken in i griskätten, och medans mormor motade undan grisens, rullade jag mig i halmen vare kam legut.

Efter endast ett par dagar voro de elakartade "svinakopporna" borta och återkommo aldrig mera.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV